

ПРЕГЛЕД НА НАЈЧЕСТИТЕ ЛАЖНИ ПАРОВИ МЕЃУ ИТАЛИЈАНСКИОТ И ШПАНСКИОТ ЈАЗИК

Надица Негриевска

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
nadica.markoska@ugd.edu.mk

Апстракт. Лажните парови се лексички единици во два различни јазици кои имаат иста или слична форма, а различно значење. Тие се најчести причинители за грешки при изучувањето на даден странски јазик, а грешките најчесто се должат на погрешната аналогија меѓу мајчиниот и странскиот јазик кој се изучува.

Овој труд има за цел да ги проучи лажните парови при изучувањето на италијанскиот и шпанскиот јазик како странски јазици. Станува збор за два многу слични јазици, кои припаѓаат на романската група јазици, но сепак постојат и значајни разлики меѓу нив, како во поглед на граматичката структура, така и во поглед на лексиката.

Клучни зборови: лажни парови, хомофони, италијански јазик, шпански јазик, лексика, разлики.

OVERVIEW OF THE MOST COMMON FALSE PAIRS BETWEEN ITALIAN AND SPANISH LANGUAGE

Nadica Negrievska

Faculty of Philology, University "Goce Delchev", Stip
nadica.markoska@ugd.edu.mk

Abstract. False pairs are lexical units in two different languages that have the same or similar form and different meanings. They are the most common causes of mistakes in learning a given foreign language, and the mistakes are due to the wrong analogy between the native and the foreign language being studied.

The object of this paper is to study the false pairs in the learning of Italian and Spanish as foreign languages. They are very similar languages, and belong to the Romanian group of languages, yet there are still significant differences between them, both in terms of grammatical structure and vocabulary.

Key words: false pairs, homophone, Italian language, Spanish language, lexicon, differences.

Вовед

Сите јазици кои припаѓаат на иста јазична фамилија се слични меѓу нив. Сличноста меѓу јазиците од романската група е очигледна бидејќи сите се развиле од латинскиот јазик, односно основата на овие јазици е од латинско потекло. Италијанскиот и шпанскиот јазик се најслични јазици во однос на останатите романски јазици. Истото го истакнува и Марангон, кој вели: *“Todas las lenguas que derivan del latín comparten, en mayor o menor medida, palabras y estructuras; en el caso del italiano y del español es aun más evidente”* (Marangon, 2011: 286), што значи дека е неизбежна сличноста меѓу овие два јазика на фонолошко, морфосинтаксичко и лексичко ниво. Сепак, секој поединец кој ги проучува овие два јазика како странски јазици треба да биде особено внимателен бидејќи лажните еквиваленции често се збунувачки и водат кон создавање на грешки. Најчесто за еден странец кој веќе познава еден од овие два јазика ќе биде полесно да го совлада другиот јазик, меѓутоа

кога ќе дојде до некое понапредно ниво најчесто познавањето на едниот јазик му задава потешкотии при изучувањето на вториот странски јазик. Според првичната хипотеза на Роберт Ладо доколку два јазика кои се во контакт типолошки се поразлични поголема е веројатноста студентот да најде на потешкотии при изучувањето на еден од тие јазици (Lado, 1957). Подоцна, како резултат на новите истражувања во областа на контрастивната лингвистика, оваа хипотеза е променета и се смета дека колку јазиците се послични толку повеќе потешкотии им задаваат на студентите кои ги изучуваат. На лексичко ниво, Гаљен смета дека присуството на лажните парови се зголемува кога два јазика припаѓаат на исто јазично семејство, а тоа е уште поевидентно кога станува збор за многу слични јазици, како во случајот со шпанскиот и италијанскиот јазик (Gallén, 2006). Затоа, при учењето на еден странски јазик студентот мора да биде претпазлив кога ќе најде на еден ваков феномен, затоа што доколку на еден збор му даде погрешно значење без да биде свесен за тоа, студентот ќе се оддалечи од вистинското значење и нема да може да го разбере текстот. Како професор по италијански јазик како прв странски јазик и шпански јазик како втор странски јазик долго време се занимавам со проучувањето на разликите меѓу овие два јазика. Она што особено ми остави впечаток е токму големата сличност во поглед на лексиката која навидум му олеснува на студентот да разбере еден текст, но многу лесно таа сличност може да претставува еден вид на пречка. Постојат голем број лексеми во италијанскиот и шпанскиот јазик кои се слични во поглед на формата, а се совпаѓаат и значенски, па така на студентот му се олеснува изучувањето на еден од овие два јазика како втор странски јазик. Проблемот настанува кај оние лексички единици кои имаат иста или слична форма, а сосема поинакво значење. Така студентот по аналогија со горенаведените зборови кои се поклопуваат и формално и значенски, и на овие зборови им го пренесува истото значење. Целта на овој труд е да направиме еден преглед на најчестите лажни парови во италијанскиот и шпанскиот јазик, односно лексичките единици кои се формално слични или идентични, а имаат различно значење.

Дефинирање на терминот лажни парови во лексиката

Многу често се чини сосема нормално зборовите што се пишуваат идентично или речиси на ист начин и се употребуваат во слични контексти да имаат исто значење иако во суштина тоа не е секогаш така. Во пракса, лажните парови се дефинираат како оние лексички единици на јазикот А и јазикот Б кои, иако се хомофони, не секогаш го имаат истото значење. Може да постои ограничување или проширување на значењето во јазикот-цел и, поради тоа, да дојде до промена на значењата. Студентите кои ги изучуваат италијанскиот и шпанскиот јазик како странски јазици би можеле да направат грешки при преводот на еден хомофон од италијански на шпански јазик или обратно.

Според Сање и Скепизи лажните парови се „зборови од два различни јазика кои се потполно идентични или слични во формата, но потполно или делумно различни во однос на нивното значење“ (Sañé, S.&Schepisi, G., 1997).

Калви ги дефинира овие зборови како „поими кои се формално блиски или дури хомоними, а кои се разминуваат во целина или делумно во смисла на значењето“ (Calvi, 2000).

Во два романски јазици, како што се шпанскиот и италијанскиот, лажните парови се во изобилство. Доколку истовремено го разгледуваме степенот на

формалната и семантичката променливост, лажните парови можеме да ги разликуваме според следниве критериуми:

- зборови кои имаат идентична форма, а сосема поинакво значење (пр. *burro* – во италијанскиот јазик значи „путер“, додека во шпанскиот јазик означува „магаре“);
- зборови кои имаат идентична форма, а со значењето се совпаѓаат само делумно (пр. *dormitorio* – во двата јазика значи „мала просторија во станот за спиење“ – на италијански јазик означува и „голем дом за преноќување за многу луѓе“, додека на шпански јазик означува „спална соба“);
- зборови кои се малку поинакви во формата и потполно различни во значењето (пр. *messa* – на италијански јазик означува религиозна церимонија или „миса“, додека во шпанскиот јазик овој термин одговара на *misa*);
- зборови кои се малку поинакви во формата, а со значењето се совпаѓаат само делумно (пр. *habitación* – во шпанскиот јазик се користи за да значи каква било „соба“ или „просторија од домот“, додека на италијански јазик означува „место каде што се живее, кука“).

Благодарение на овие сличности на некои зборови, честопати може да се појават непријатни и смешни ситуации, па затоа решивме да ги разгледаме најчестите случаи на овој феномен со цел да им помогнеме на студентите да ги надминат сите потешкотии во поглед на значењето на лажните парови и употреба на овие зборови во вистински контекст. Некои зборови имаат повеќе значења и не се совпаѓаат само во одредени од нив. За нас е потребно да ги видиме само оние значења во кои тие се разликуваат. За таа цел ќе направиме еден табеларен приказ каде во првата колона ќе го наведеме лажниот пар, во втората колона ќе го дадеме вистинското значење на шпанскиот збор кој формира лажен пар со италијанскиот збор, во третата колона ќе го наведеме зборот кој се употребува во шпанскиот јазик за да се добие истото значење со италијанскиот термин, и на крај во четвртата колона ќе го преведеме лажниот пар на македонски јазик за да го доловиме непоклопувањето во значењето.

Преглед на најчестите лажни парови во италијанскиот и шпанскиот јазик

Лажен пар италијански – шпански јазик	Вистинско значење во шпанскиот јазик	Збор кој се употребува во шпанскиот јазик со исто значење на италијанскиот термин	Превод на лажните парови на македонски јазик
Aborrire – aburrir	annoiare	abborrecer	мрази – се досадува
Accostarsi – acostarse	coricarsi	acercarse	се приближува – си легнува
Aceto – aceite	olio	vinagre	оцет – масло
Accomodare (aggiustare) – acomodar	sistemare	arreglar	поправа – сместува

Accudire – acudir	recarsi	atender, ocuparse de	се грижи – оди
Affamato – afamado	famoso	hambriento	гладен – познат
Affanno – afán	fatica	falta de aliento	тешко дишење – страв
Affettare – afectar	danneggiare, colpire	cortar en lonjas	сече на парчиња – прави штета
Albergo – albergue	ostello	hotel	хотел – хостел
Allargare – alargar	allungare	ensanchar	проширува – издолжува
Allora – ahora	adesso	entonces	тогаш – сега
Appagare – apagar	spegnere	contentar	задоволува – гаси
Appartamento – apartamento	piccolo alloggio ammobiliato	piso	стан – апартман
Atteggiamento (talento) – actitud	atteggiamento (posa)	aptitud	дарба, талент – став
Autista – autista	persona affetta da autismo	conductor	возач – аутистична личност
Baratto – barato	economico	trueque	размена – евино
Battuta – batuta	bacchetta	golpe, batida	шега – стапче, палка
Brutto – bruto	poco intelligente	feo	грд – малку интелигентен
Burro – burro	asino	mantequilla	путер – магаре
Cacio – cacho	pezzo, fetta	queso	сирење - парче
Caldo – caldo	brodo	caliente	топол - супа
Calcio – calcio	elemento fisico	fútbol	фудбал – калциум
Camicetta – camiseta	maglia, maglietta	blusa	кошула – блуза
Camino – camino	cammino	chimenea	камин – патека
Cara – cara	faccia	querida	драга – лице
Carta – carta	lettera	papel	хартија – писмо
Cascare – cascar	rompere	caer	паѓа – крши
Chissà – quizá	forse	quién sabe	којзнае – можеби
Circa – cerca	vicino	aproximadamente	околу – близу
Concorrenza – concorrenza	concorso	competencia	конкуренија – конкурс
Contadino – contador	ragioniere	campesino	селанец – сметководител
Conto – cuento	racconto	cuenta	сметка – расказ
Costume – costumbre	abitudine	traje	обичај – навика
Croce – cruce	incrocio	cruz	крст – раскрсница
Domandare – domandar	denunciare	preguntar	прашува – пријавува
Equipaggio – equipaje	bagaglio	tripulación	екипаж – багаж
Esito – éxito	successo	resultado	резултат – успех
Fattoria – factoría	fabbrica	granja	фарма – фабрика
Fiera – fiera	animale selvaggio	feria	саем – диво

			животно
Gamba – gamba	gambero	pierna	нога – рак
Genero – género	genere	yerno	зет – род
Ghigno – guiño	ammicco	sonrisa maliciosa	саркастична насмевка – намигнување
Ginnasio – gimnasio	palestra	instituto	гимназија – теретана
Giornale – jornal	giornata	diario	весник – ден
Giro – giro	vuelta	paseo	прошетка – круг, обиколка
Guardare – guardar	custodire	mirar	гледа – чува
Guardarsi – guardar	mettere	mirarse	се гледа – става
Incantato – ecantado	“al presentarsi”	hechizado	маѓепсан – „мило ми е“ (при поздрав)
Largo – largo	lungo	ancho	широк – долг
Legare – llegar	arrivare	atar, amarrar	врзува – пристигнува
Lettera – letra	lettera del alfabeto	carta	писмо – буква
Levare – llevar	portare	quitar, sacar	подигнува – носи
Licenziare – licenciar	lauerare	despedir	дава отказ – дипломира
Logorare – lograr	riuscire	agotar	износува – успева, постигнува
Lupa – lupa	lente di ingrandimento	lobo	волчица – лупа
Mancia – mancha	macchia	propina	бакшиш – дамка
Mantello – mantel	tovaglia	capa	наметка – чаршав
Mattono – matón	provocatore, violento	ladrillo	тула – провокатор, насилник
Narice – nariz	naso	orificio nasal	ноздра – нос
Naturaleza – naturaleza	natura	naturalidad	природност – природа
Negozio – negocio	affare	tienda	продавница – бизнис
Nudo – nudo	nodo	desnudo	гол – јазол
Occorrere – ocurrir	accadere	necesitar	треба, потребно е – се случува
Officina – oficina	ufficio	taller	работилница – канцеларија
Osso – oso	orso	hueso	коска – мечка
Padrone – padrón	registro, anagrafe	dueño	газда – регистар
Paese – país	regione, territorio, nazione	pueblo	село – земја, држава, нација
Panna – pana	tipo di velluto	nata	шлаг – вид ткаенина
Parecchio – parejo	uguale	vario, mucho	прилично – ист
Pasto – pasto	pascolo	comida	оброк – пасиште

Presto – presto (prestar)	dare in prestito	temprano	рано – позајмувам (глагол)
Primo/a – primo/a	cugino	primero/a	прв/а – братучед/ка
Pulito – pulido	accurato, rifinito	limpio	чист – прецизен, уреден
Salire – salir	uscire	subir	се качува – излегува
Salita – salida	Partenza, uscita	subida	нагорнина – излез
Sembrare – sembrar	Seminare, porre il seme di una pianta	parecer	се чини – се
Seta – seta	fungo	seda	вила – печурка
Sfruttare – disfrutar	godere	explotar	искористува – ужива
Soldi – sueldo	stipendio, salario	dinero	пари – плата
Subito – subito	improvviso	enseguida	веднаш – ненадејно
Tagliare – tallar	intagliare, scolpire	cortar	сече – издлабува
Svelto – esbelto	snello	rapido	брз – слаб, виток
Tasca – tasca	osteria	bolsillo	џеб – гостилница
Tenere – tener	avere	sostener	држи – има
Topo – topo	talpa	ratón	глушец – крт
Tovaglia – toalla	asciugamano	mantel	чаршав – крпа
Tramite – trámite	un pratica	medio, intermediario	преку – постапка
Tratto –trato	relazione rapporto	rasgo	одлика – врска, однос
Tuttavia – todavía	ancora	sin embargo	сепак – сè уште
Vasca – vasca	basca	pila	када – баскиски
Viso – viso	aspetto	cara	лице – изглед

Заклучок

Во овој труд се обидовме да направиме една контрастивна анализа меѓу два слични јазици кои припаѓаат на иста јазична група. Станува збор за италијанскиот и шпанскиот јазик, навидум многу слични, но сепак со видливи разлики како на фонолошко, така и на морфо-синтаксичко и на лексичко ниво. Анализата која ја направивме е на лексичко ниво, односно ги опфаќа оние лексички единици во двата јазици кои имаат идентична или слична форма, а значенски се разликуваат. Ги одбравме за анализа лажните парови поради тоа што станува збор за еден лексички феномен кој особено им задава потешкотии на студентите при изучувањето на овие два јазици како странски јазици затоа што се работи за многу слични јазици и како резултат на тоа доаѓа до мешање на лексичките единици. Си поставивме за цел да направиме еден краток преглед на најчестите лажни парови во овие два јазици за да им го олесниме на студентите усвојувањето на овие лексички единици, а исто така да им дадеме дополнителен мотив да го надоградат ова истражување со нови лажни парови со кои ќе се среќаваат во текот на учењето. Овој труд претставува една рамка која ќе ги насочи студентите како правилно да ги анализираат и да ги толкуваат

лажните парови за да не дојдат во ситуација погрешно да го пренесат значењето на одреден збор и да не бидат разбрани.

Сметаме дека благодарение на контрастивната анализа меѓу два јазика може да се продлабочат знаењата, и што е најважно да се укаже на најголемите потешкотии во јазикот кои се најчеста причина за грешки кај студентите со што во иднина тие би ги избегнале овие грешки.

Литература:

Arribas, G., & Landone, E. (2003). *Dificultades del español para hablantes de italiano*, Ediciones SM, Madrid.

Calvi, M. (2000). *Didattica di lingue affini Spagnolo e italiano*, Guerini, Milano.

Dardano, M., & Trifone, P. (2007). *La Nuova Grammatica della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna.

Díaz, M. C. (2004). *Grammatica spagnola*, Editori Larenza, Bari.

Gallén, G.M. (2006). *Falsos Amigos Adjetivales*. *Espéculo revista de Estudios Literarios*, nº 32.

Lado, R. (1957). *Linguistics across Cultures. Applied linguistics for language teachers*. The University of Michigan Press.

Llorach, E. A. (2006). *Gramática de la lengua española*, Espasa, Madrid.

Marangon, G. (2011). *Estudio contrastivo del léxico en las lenguas afines. La engañosa semejanza: la traducción de los falsos amigos en español e italiano*. *AnMal Electrónica*, nº 30, 285-292.

Sañé, S., & Schepisi, G. (1997). *Falsos amigos al acecho. Dizionario di false analogie e ambigue affinità fra spagnolo e italiano*, Zanichelli, Bologna.

Serianni, L. (1988). *Grammatica italiana*, UTET, Torino.

Tagliavini, C. (1972). *Le origini delle lingue neolatine*, Patron, Bologna.